

مقدمه

کنه‌ها رده‌ای از بندپایان هستند که از آفات گیاهان زراعی و باغی محسوب می‌شوند و در سه مورد با حشرات اختلاف دارند. کنه‌ها به جای شاخک دارای کلسیر می‌باشند و برخلاف حشرات، بدن آنها از دو قسمت سر سینه و شکم تشکیل شده است. تعدادی از کنه‌ها شکارگر بوده و در داخل خاک و روی گیاهان از سایر کنه‌های گیاه‌خوار و تخم حشرات کوچک تغذیه می‌کنند و جز موجودات بسیار مفید هستند.

طرز زندگی و رفتار در کنه‌ها

۳. کنه‌های شکارگر

که این‌ها نیز به سه گروه تقسیم می‌شوند:

الف-کنه‌های شکارگر خاکزی: محل فعالیت این‌ها خاک‌های هوموسی و زراعی و بقایای محصولات می‌باشد و از سایر کنه‌ها و بندپایان کوچک یا تخم آنها تغذیه می‌کنند. کنه‌های شکارگر معمولاً پاهای بلند و حرکت سریع دارند. کلسیر انبرک و سوزنی در آنها دیده می‌شود. از این گروه می‌توان به کنه‌های سه خانواده Parasitidae, Macrochelidae (شکل ۱) و Cheyletidae اشاره کرد.

شکل ۱- نمونه‌ای از کنه‌های شکارگر خانواده Macrochelidae

ب- شکارگرهای قسمت‌های هوایی گیاه: این کنه‌ها نیز دارای پاهای بلند بوده و سریع حرکت کرده و اغلب از کنه‌های گیاهی و تخم آنها تغذیه می‌کنند. این کنه‌ها معمولاً به رنگ‌های قرمز، زرد و یا سبز دیده

می‌شود. کلیسر انبرک مانند ولی در برخی سوزنی می‌باشد. خانواده‌های Stigmaeidae, Phytoseiidae و Tydeidae نمونه‌هایی از این کنه‌ها هستند. خانواده Phytoseiidae (شکل ۲) گونه‌های مختلفی در ایران دارد. میزبان ویژه آن کنه دونقطه‌ای است که از تخم بالغ آن تغذیه می‌کند. (روزانه تا ۲۰ عدد)

شکل ۲- نمونه‌ای از کنه‌های شکارگر خانواده Phytoseiidae

ج- کنه‌های شکارگر آبی: این کنه‌ها از راسته پیش‌استیگمایان و خانواده‌های Hydrachnidae (شکل ۳) و Limnesidae می‌باشند. صفت بارز این خانواده داشتن موهای بلند مخصوص شناس است.

شکل ۳- نمونه‌ای از کنه‌های شکارگر خانواده Hydrachnidae

شایان گفتن است که برخی از کنه‌های آبی انگل محسوب می‌شوند. به رنگ‌های مختلف‌اند. حالت دیگری که در کنه‌های آزادی دیده می‌شود حالت مسافری است. این کنه‌ها در مراحل پورگی (مخصوصاً سن ۲) و مرحله بلوغ به حشرات و دیگر بندپایان چسبیده و جابجا می‌شوند که به این رابطه Phoresy می‌گویند. در

خانواده‌های Acaridae و Analgestidae این حالت دیده می‌شود. برخی از کنه‌های راسته میان استیگمایان از طریق زائده عقبی یا دمی Anal pedicle به قسمت‌های مختلف بدن میزبان چسبیده و جابجا می‌شوند.

کاربرد بیولوژیکی از کنه‌های شکارگر

در مبارزه بیولوژیک از کنه‌های شکارگر نیز استفاده می‌شود. برای مثال از خانواده Phytoseiidae در مبارزه بیولوژیک استفاده کرده اما کنه‌های خاکزی در این امر کاربردی ندارند.

به کنه‌های آبی اصطلاحاً Biological detector با شاخص تعیین آلودگی می‌گویند. معمولاً آب‌هایی که دارای کنه‌هایی از خانواده Hydrachnidae هستند از لحاظ بیولوژیک فاقد آلودگی است. این بخاطر حساسیت بالای این کنه‌ها به آلودگی (عناصر معدنی، گوگرد و نیترات) است.

منبع

اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). کنه‌شناسی گیاهی (چاپ سوم). تشریح: انتشارات دانشگاه شیراز.

